

דהנה לרורות מה דהוה מולרה דרגל הוא מוּזיק ממודש ולא אחוהו דין מוּזיק דשור דהדין שור הוא רק שמוּזיק בגופו אבל מה שאינו מוּזיק בגופו לא הוה שור ולריך לימוד ע"ז דהוה בכלל שור, דהרי מוּזיק דגם בהזיקה בשליף שעלי' נמי הויה רק מולרה דרגל, ומבאר דשור דאזיק לא בגופו ממש מה דהוה שור הוא רק לימוד מן שור, נמלא דזה מידשה ההלכה דשור המוּזיק ע"י כחו הוה בכלל שור, וממילא אי לאו ההלכה למשה מסיני אז הי' הדין דמוּזיק ע"י כחו לא הוה בכלל שור כלל, וכיון דעיקר הדין דהוה שור הוא משום ההלכה שגילתה לו דהוה שור אי"כ שפיר פסק הרמב"ם דאפי' לרורות שעל ידי שגיו הוה מולרה דרגל ופטורה ברה"ק, דכיון דהוה מוּזיק ממודש מהלכה למשה מסיני אין אנו משגיחין כלל אם הוא אורחי' או משוגע וכלל ענין הוה מולרה דרגל ופטור ברה"ק.

ועוד נמלא בדברי הרמב"ן בשמ"ק כג"מ בפרק הזהב אמתני' ברוך ג"ו. הקשה שם דגם שומר בעבדים למע לא יחייב משום דר"ג, וז"ל אפי' דיינין השתא דר"ג, ה"מ במוּזיק, אבל בשומר שלא שמר אפי' כדרך השומרין כלומר שפצע בשמירתו לא מחייב, שהטורה פטרתו, נראה דג"כ הביאור הוא, דמה דפטרה הטורה עבדים מחייבי שמירה מגז"כ, לא פטרה רק המחויבי שמירה, אלא פטרה אף המחויב דר"ג ג"כ, ולא קשי' ע"ז כמו שקשה לו לאבי' למ"ד אשו משום מליו דר"ג הוא רק דין חיוב דאדם המוּזיק, דהא לא נטרבה מקרא דפגע חמס פלג לחייב על שוגג ואונס, ויש בו הלכות של פטור כמו גבי ממון המוּזיק.

סימן יט.

בענין רודה ובענין צרורות.

(א) **ברך כ"ב:** הקשה הרשב"א ואכתי לא ניחא לי דאפי' הויה בגופו של עבד אחאי פטור על הגדיש אטו מי שנתחייב בגופו ואח"כ קרע שיראין של חברו מי לא מחייב והכא נמי מ"ש, וכו', ואפשר לר"י דאמר אשו משום חלו' כל שהויה אפי' בגדיש ועבד כפות לו שאי אפשר לברוח הו' לי משעת הלפת האש בגדיש רודף ונעשה על הגדיש כרודף ששכר כלים בין של נרדף בין של כל אדם שהוא פטור משום דמשעת רדיפתו נתחייב בגופו ואף זה כן, עכ"ל. ולריך ביאור לדברי' כן' דמה שייך הכא דין דקלגד"מ דהא מח"כ אינו מחויב פתח מיסה דאם מיירי באפשר לכנות האש הא הרי הוא יכול להלילו ע"י הכיבוי ולא הוה רודף, וכמו דאמר' באם יכול להלילו באחד מאיבריו דלא הו' רודף, ואם מיירי שאינו יכול לכבות האש שוב ל"ש לחייבו מיסה משום רודף דעתה הרי אינו רודף, ואיזה דין חיוב להליל נפש הנרדף בגופו של רודף יש כאן.

ולפי"ן יבאר דברי הגמ' שפיר דדוקא לגבי שור המוּזיק מספ"ל לרבא ברעפא רבנן אי כחו בגופו משום דהדין שור הוא רק כשמוּזיק בגופו אבל מה שאינו מוּזיק בגופו אלא ע"י כחו הוא מוּזיק ממודש משום ההלכה למשה מאי קסברי רבנן דאי קסברי כחו בגופו דמי לחייב נוק שלם, ואי לאו כגופו דמי לא לחייב כלל, וכינתו שנסהפק בביאור דין ההלכה אם גילתה לנו ההלכה דשור שהוּזיק ע"י כחו הוה כשור ממש וא"כ לחייב כ"ש או דההלכה גילתה לנו דלא הוה כשור ממש וא"כ לא לחייב כלל.

סימן כ.

בענין ליעודי תורא.

(א) **ברך כ"ד:** איבעיא להו שלשה ימים דקמני ליעודי תורה או ליעודא גברא למאי נפמי דאטו תלחא כימי סהדי בחד יומא, אי אמרת ליעודי תורא מייפד ואי אמרת ליעודי גברא מימר אמר השתא הוא דקמסדרו ב' י"ש אין השור נעשה מושג עד שיעודו בו בפני בעלים וכו', העידוהו שנים בראשונה, שנים בשני' ושנים בשלישית הרי כאן ג' פדיות וכו', נמלאת כח שלישיה זוממת כולן חייבין וע"ז נאמר ועשיתם לו כאשר זמם וכו', ואי אמרת ליעודי תורא שפיר, אלא אי אמרת ליעודי גברא לימרו הכך קמאי אןן מי הוה ידע' דבחר ג' יומי אטו הני ומיעודי לי', ומשמע מדברי הגמ' דזה ודאי דהשור נעשה מושג והקושי' לא היתה רק דלא יתחייבו העדים בהזמם כ"ש, אבל הא ודאי דלא הוה עדות שאי אתה יכול להזימה לענין שלא יעשה מושג על פיהם, ולכאורה קשה מ"ש מהא דאמר'י במס' סנהדרין דף מ"א. דע"י דעידו נערה המאורסה אינו נהרגין משום דמלו למימרא דלאוסרה על בעל באלו וע"כ גם היא אינה נהרגת משום דהוה עדות שאי אתה יכול להזימה, וא"כ אחאי אמר'י הכא דהשור נעשה מושג הא כיון דלא יתחייבו העדים בהזמם כ"ש הוה פשאי"ל.

וגראה בעוה"ש ביאור דבריו ה"ן, דודאי איירי שאינו יכול לכנות האש ובכל זה אף דעתה הרי אינו רודף ול"ש לחייבו מיסה משום רודף ומ"מ שפיר שייך כזה דין דקלגד"מ דהנה נחוי, דמה שנתחייב מיסה משום רודף בשעת שהניח הגמלה על לבו הלא החיוב הוא על המעשה רדיפה שיש בה על ידו כל משך שבוטר הגמלה עד שילא נפשו, וע"ז המעשה רדיפה שנתמסכת כל הזמן עד יליאה נפשו, וזה מעשה הרדיפה שעלי' הוא נתחייב מיסה מעיקרא בשעת הנחת הגמלה משום רודף, וא"כ כיון שנתחייב ע"ז המעשה בתחילה מיסה שוב ליכא על כך מעשה חיוב ממון דקלגד"מ, דשני רשעות אינו מחויב, ומה לי אם סדר החיוב לתם דין מיסה אחר שפשה, או נתחייב ע"ז המעשה מיסה בתחילת מעשיו, סו"ס הא נתחייב מיסה על זו המעשה ומכיון שנתחייב ע"ז המעשה מיסה ליכא חיוב ממון משום דקלגד"מ.

(ב) **אמר** רבא בשלחא סומכוס קסבר כמו בגופו דמי, אלא רבנן אי כגופו דמי ודאי כולי' נוק בעי שלומי ואי לאו כגופו דמי אפי' ח"כ לא לשלם וכו'. ול"ע כמה דמספ"ל לרבא ברעפא רבנן אי כחו בגופו דמי, והא ודאי בכל הטורה אמר'י דכחו בגופו דמי כגון לגבי רלימה דכתי' ושל הכרזל מן העץ, וכן לגבי אדם דאזיק ע"י כחו הוה מולרה מחייב, ושמעתי קושי' זו מפי הגאון הגדול ר' חיים דוד סעביל זללה"ה.

וגראה לי ליישב לפי מה ששמעתי בשם מו"ר זיע"א ביאור בדברי הרמב"ם בהל' נו"מ דסובר דלרורות שפ"י שיגוי הוה מולרה דרגל ופטורה ברה"ק

וגראה דסגי ע"י זה דהוה בני הזמה לענין תמום לעשותו מושג, ולא מיקרי זה עדות שאי אתה יכול להזימה ע"י זה דאינס מחייבים על ההזמה מלך ההעדאה, משום דקיוס ההזמה של לך תמום הוה קיוס הזמה גם בלך עדות של ההעדאה, ולכך אף שאינס בני הזמה בלך ההעדאה, אין ע"ז פסול דעשאי"ל דסו"ס הוה בני הזמה קלת גם בנוף השדות של ההעדאה, דעדות העדאה הוה כעדות אחת עם העדות דתמום לענין שפ"י קיוס הזמה דלך תמום סגי, ולא מיקרי עדות שאי אתה יכול